

Rekomendacje Kolegium Rektorsko – Dziekańskiego w sprawie publikowania przez pracowników i doktorantów Uniwersytetu Gdańskiego w czasopismach naukowych

W związku z postępującą komercjalizacją rynku czasopism naukowych zalecamy świadome i przemyślane podejmowanie decyzji o wyborze miejsca publikacji wyników pracy naukowej. Ma to znaczenie zarówno dla widoczności jak i wiarygodności publikowanych rezultatów badawczych i wpływa na pozycję dyscypliny, którą badacz reprezentuje, a tym samym na wizerunek Uniwersytetu Gdańskiego. Publikując w czasopismach o wątpliwej reputacji^{1,2,3,4,5} ryzykujemy również konsekwencjami, które mogą mieć nieodwracalny wpływ na postrzeganie w środowisku naukowym i rozwój kariery naukowej. Pojawiają się już pierwsze recenzje w postępowaniach habilitacyjnych, które odnoszą się nie tylko do wyników, ale i do sposobu ich publikowania. Podobne trendy obserwujemy także w recenzjach wniosków grantowych.

Rekomendujemy, aby przy wyborze czasopisma kierować się przede wszystkim jego **prestżem w danym środowisku naukowym**. Należy także uważnie sprawdzać czasopisma między innymi pod kątem ich **obecności w uznanych międzynarodowych bazach bibliograficznych**. Przykładem trzech najbardziej popularnych baz jest [Web of Science](#), [Scopus](#) i [ERIH+](#). Istotne jest, aby sprawdzić również pozycję czasopisma względem innych czasopism posiłkując się takimi parametrami, jak np. *impact factor* (IF), *Cite Score*, *Source-normalized Impact per Paper* (SNIP) czy *Field Weighted Citation Impact* (FWCI). Dla przykładu w serwisie [Scimago Journal & Country Rank](#) możemy zweryfikować współczynnik SJR dla danego czasopisma i dowiedzieć się o jego pozycji w porównaniu do innych czasopism w danej dyscyplinie (kategorii). Wsparcie w tym zakresie świadczy Oddział Bibliografii i Bibliometrii BUG.

Niestety, sama obecność czasopisma w bazach często nie wystarcza. Wydawnictwa nauczyły się spełniać kryteria obecności, jednocześnie balansując na granicy stosowania rzetelnych naukowych praktyk. Warto więc sprawdzić, **czy w tym czasopiśmie publikują naukowcy z wiodących ośrodków w Polsce i na świecie**. Dodatkowo nasze zaniepokojenie powinna wzbudzić duża lub gwałtownie rosnąca liczba numerów czasopisma, krótki czas recenzji oraz często agresywne zabieganie o autorstwo w tym czasopiśmie (w tym w specjalnych wydaniach, tzw. *special issues*).

Przy wyborze czasopisma można się również posiłkować wykazami opracowanymi przez panele eksperckie. Dla przykładu – w naukach ścisłych i przyrodniczych może być to [Nature index](#), w naukach ekonomicznych i o zarządzaniu: [Academic Journal Guide](#). Więcej praktycznych informacji o wyborze czasopism można znaleźć w serwisie internetowym [Think. Check. Submit.](#)

Kolejną przesłanką, którą należy kierować się przy wyborze czasopisma jest **koszt publikacji**. Na rynku wydawniczym funkcjonują trzy główne kategorie czasopism naukowych: (1) czasopisma zamknięte udostępniające treści tylko subskrybentom, gdzie autor nie ponosi kosztów publikacji; (2) czasopisma tzw. hybrydowe utrzymujące się z subskrypcji ale umożliwiające autorom wykup otwartego dostępu w przypadku konkretnego artykułu oraz (3) czasopisma w pełni otwarte, gdzie pełen koszt publikacji ponosi autor.

W tym miejscu warto zauważyć, że polskie agencje grantowe (obecnie NCN i FNP) przystąpiły do tzw. [Planu S](#), zakładającego, że wszystkie publikacje w czasopismach finansowanych ze środków publicznych muszą być udostępniane w otwartym dostępie. **Nie oznacza to, że mają być publikowane odpłatnie. Rekomendowaną ścieżką udostępniania pracy badawczej jest umieszczenie artykułu w otwartym repozytorium** w wersji AAMs (Author Accepted Manuscripts - wersja manuskryptu, która obejmuje wszelkie zmiany dokonane po recenzji i została zaakceptowana do publikacji przez redakcję czasopisma, postprint) lub VoR (Version of Record - wersja manuskryptu opublikowana w czasopiśmie, pdf wydawcy). Może to być repozytorium UG będące częścią Bazy Wiedzy UG ([Instrukcja deponowania prac w Repozytorium UG](#)) albo inne specjalistyczne (branżowe/dziedzinowe) repozytoria. Znaczna część wydawców już zezwala na taką możliwość. Część zaś zapowiada zgody w najbliższej przyszłości. Publikowanie w taki sposób powinno być zawsze pierwszym wyborem.

Rekomendujemy dysponentom środków finansowych indywidualne rozpatrywanie dofinansowywania kosztów publikacyjnych. Proponujemy:

- ograniczenie finansowania publikowania w czasopismach hybrydowych (NCN całkowicie zakazał finansowania takiej formy otwartego dostępu ze środków projektów⁶) do wyjątkowych, jednostkowych przypadków,
- wprowadzenie racjonalnego limitowania (np. do kilku procent wielkości budżetu jednostki, projektu, itp.) finansowania publikacji w czasopismach, które udostępniają jedynie możliwość publikacji w płatnym otwartym dostępie, ograniczając się tylko do tych czasopism, które mają ugruntowaną reputację w danej dyscyplinie.

Podjęliśmy również decyzję, iż w ramach Programu Publikacyjnego UG nie będą premiiowane publikacje w czasopismach, których jedynym modelem publikacyjnym jest oferowanie odpłatnego otwartego dostępu. Wyjątkiem będą najbardziej prestiżowe czasopisma znajdujące się w ścisłej czołówce w danej dyscyplinie (np. sklasyfikowane w pierwszym decylnu czasopism wg. parametru SJR w danej dyscyplinie lub cieszące się ugruntowaną renomą w środowisku naukowym).

1. Elżbieta Gołata, *Szybko, łatwo, drogo!*, Forum Akademickie 4/2022 ([link](#))
2. Edward Radosiński, *Uczelnie w czasach punktozy*, Forum Akademickie 4/2022 ([link](#))
3. S. A. Elmore, E. H. Weston, *Predatory Journals: What They Are and How to Avoid Them*, Toxicologic Pathology 48, 607 (2020), DOI:[10.1177/0192623320920209](#)
4. A. Grudniewicz i inni, *Predatory journals: no definition, no defence*, Nature 576, 210 (2019), DOI:[10.1038/d41586-019-03759-y](#)
5. M. Ángeles Oviedo-García, *Journal citation reports and the definition of a predatory journal: The case of the Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI)*, Research Evaluation, 30, 405 (2021), DOI:[10.1093/reseval/rvab020](#)
6. Zarządzenie nr 38/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki w sprawie ustalenia Polityki Narodowego Centrum Nauki Dotyczącej Otwartego Dostępu do Publikacji z dnia 27-05-2020 ([link](#))